یادداشت

تبعات دستوری رونق بازار بورس

محمدرضا رسولی

● ایجاد نوسان مصنوعی در بازار پیامدهای منفی خود را دارد. در مقطعی که اعتماد عمومی به بازار بورس افزایش یافته است، هرگونه اقدام نسنجیده احتمال ضربه‌زدن به بازار بورس را در پی خواهد داشت و نتیجه اینکه باید نظاره‌گر خروج سرمایه از بازار بورس و روان‌شدن نقدینگی به بازارهای غیرمولد، دلالی و موازی بی‌خاصیت بود. بورس شکوفا باشد اقتصاد مولد شکوفا می‌شود، پس دولت باید قدر این موقعیت پیش‌آمده را بداند و از اعمال رفتارهای سلیقه‌ای و لحظه‌ای خودداری کند. بورسِ شکوفا، شفافیت در اقتصاد کشور است که تحقق آن آرزوی همه دولت‌ها بوده است. دولت به مردمی که امسال با ورود به بازار سرمایه پول خود را به این بازار تزریق کرده‌اند به‌شدت مدیون است. بورس نشانه اتکای به داخل است و رشد اتکای به داخل که در اهداف اقتصاد مقاومتی دنبال می‌شود با شکوفایی بورس محقق می‌شود. برخلاف نظر بعضی از کارشناسان بازار سرمایه، باید گفت بازار سرمایه فعلی با حباب روبه‌رو نیست؛ چراکه بورس درحال‌حاضر به تبع تورم در حال رشد است و سرمایه‌گذاران قبلا تورم سال ۹۹ را پیش‌بینی کرده بودند. باید اذعان کرد بورس ایران حباب ندارد اما عده‌ای القا می‌کنند حبابی است و با این اقدام خود استرس فکری بر افکار تصمیم‌گیر تحمیل می‌کنند تا بعضا با اتخاذ تصمیماتی عجولانه مانع رشد بورس شوند و در نهایت آن شود که نباید بشود. سهامداران نیز لازم است برای خرید و فروش خود دنباله‌روی بازار نباشند و در خرید و فروش‌های خود فوق‌العاده دقت کنند. بعد از ریزشی که سهامداران تجربه کردند، دیگر این روزها، فروش سهام توجیه ندارد و وقت، وقتِ خرید سهام است، اما به دید بلندمدت و میان‌مدت. بازاری که دچار ریزش شده است به‌سرعت بر نخواهد گشت و نیاز دارد تا خود از شوکی که به آن وارد شده خارج شود. همان‌طور که در تیرماه صحبت از این بود که بازار وارد فاز اصلاح سنگین خواهد شد، امروز نیز به جرئت می‌توان گفت، بازار سرمایه بعد از خروج از این شوک، تا پایان سال رشدی شگفت‌انگیز خواهد داشت. کسانی که سهام ارزشمند خود را در این روزها و با این قیمت‌ها می‌فروشند، به‌شدت نقره‌داغ خواهند شد. این روزها فرصت خرید طلایی در سهام «باارزش» به وجود آمده است. به نظر می‌رسد این فرصت خرید هوشمند را نباید از دست داد. در پایان به این نکته باید اشاره کرد که دولت، سخنگوی دولت، رئیس بانک مرکزی یا وزیر اقتصاد یا کسانی که تاکنون مردم را تشویق به سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه کرده‌اند، به‌طور مستقیم مداخله کنند تا بورس بر مدار خودش حرکت کند تا از این طریق اعتماد ازدست‌رفته به بازار بورس بازگردانده شود و زمینه رشد عقلانی بورس تا رسیدن به جایگاه اصلی فراهم شود.

خبر ویژه

هم‌زمان با آغاز شصت‌ونهمین سال فعالیت بانک صادرات ایران صورت می‌گیرد

رونمایی از شعب مجازی بانک صادرات ایران «شمس» و ۴ طرح اعتباری با حضور وزیر اقتصاد

● شعب مجازی بانک صادرات ایران با عنوان «شمس»، ۱۵شهریور هم‌زمان با شصت‌ونهمین سال آغاز فعالیت این بانک، راه‌اندازی و امکان ارائه چهار خدمت جدید بانکی به مشتریان فراهم می‌شود. به گزارش روابط‌عمومی بانک صادرات ایران، سامانه شمس با مزیت کاربری آسان، با سرعت و امنیت بالا، خدمات نوین بانکداری الکترونیکی را به مشتریان، ازطریق اینترنت و به‌صورت شبانه‌روزی فراهم می‌کند و ضمن صرفه‌جویی در هزینه‌ها و رفت‌وآمد، آسودگی خاطر را برای مشتریان به همراه خواهد داشت. سامانه پیشخوان مجازی خدمات الکترونیکی بانک صادرات ایران، با ارائه خدمات پرکاربرد بانکی راه‌اندازی شده که این خدمات به‌صورت غیرحضوری، به مشتریان ارائه می‌شود. «درخواست اینترنتی تسهیلات و تعهدات»، «افتتاح حساب»، «دریافت دسته‌چک»، «رفع سوءاثر از چک برگشتی»، «فعال‌سازی خدمات بانکداری الکترونیکی»، «دریافت صورتحساب اینترنتی» و «ثبت‌نام در سامانه درخواست تعویق اقساط تسهیلات»، از جمله خدماتی هستند که از طریق این سامانه در اختیار مشتریان قرار می‌گیرد. مشتریان برای ورود به این سامانه می‌توانند از طریق نشانی اینترنتی https://shams.bsi.ir به سامانه شمس (شعبه مجازی سپهر) متصل شده و خدمات بانکی خود را به‌صورت مجازی و با امنیت و آسودگی خاطر دریافت کنند. همچنین در مراسمی که به‌منظور آغاز شصت‌ونهمین سال فعالیت بانک صادرات ایران برگزار می‌شود، از چهار طرح نوین اعتباری در بانک صادرات ایران رونمایی خواهد شد. طرح طراوت «مسکن» ازجمله این طرح‌ها است که با هدف تسهیل و کاهش هزینه ساخت واحدهای مسکونی ازطریق گشایش اعتبارات اسنادی ریالی و امکان خرید اقساطی مصالح ساختمانی برای سازندگان کمتر از ۲۰ واحد، رونمایی خواهد شد.

اختلاف محاسبات مرکز آمار و بانک مرکزی به اندازه تولید ناخالص تاجیکستان است

اقتصاد کوچک می‌شود

شرق: بهار امسال اقتصاد کشور با احتساب نفت ۳،۵ درصد دیگر کوچک شد. با احتساب ارقامی که برای رشد تولید ناخالص داخلی در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ از سوی مرکز آمار منتشر شده، اقتصاد ایران از سال ۱۳۹۷ تا آخر بهار ۱۳۹۹، ۱۵،۴ درصد کوچک شده است. در این رشد منفی، نفت مقصر اصلی محسوب می‌شود؛ چراکه تولید ناخالص نفت با ۱۴،۴- درصد اثر زیادی بر نرخ رشد گذاشته است. این میزان افت در حالی اعلام می‌شود که مرکز آمار در اغلب مواقع آمارهای مثبت‌تری در نرخ رشد نسبت به بانک مرکزی اعلام می‌کند. اسفندیار جهانگرد، عضو هیئت علمی دانشگاه علامه هم به دیده شک و تردید به این آمار نگاه می‌کند و در گفت‌وگو با «شرق» تاکید می‌کند: در شرایطی که تفاوت بین سطح تولید ناخالص داخلی اعلامی بانک مرکزی با مرکز آمار ایران در سال ۹۸، معادل تولید ناخالص داخلی کشور تاجیکستان بوده است، آیا می‌توان به این آمارها اعتماد کرد؟ این عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی می‌گوید: بخش خدمات که سهم بالایی در تولید ناخالص داخلی ایران دارد، در جریان کرونا آسیب جدی دیده است. به اعتقاد جهانگرد روند رشد اقتصادی ایران در آینده بستگی به عوامل متعددی دارد اما او برگزاری انتخابات و تلاطمات ناشی از آن را دارای اثر منفی بر بخش تولید ایران معرفی می‌کند و بر این باور است که روند منفی ادامه خواهد داشت. اقتصاد ایران که تحت تأثیر شرایط تحریم در حال کوچک‌شدن بود، با شیوع کرونا آسیب‌های جدی‌تری را تجربه کرد. همان‌طور که اقتصاد بسیاری از کشورهای جهان بعد از شیوع کرونا دچار رکود شد، در ایران هم اقتصاد از این پدیده آسیب دید. بر اساس آمارهای ارائه‌شده از سوی مرکز آمار ایران در سه‌ماهه بهار امسال محصول ناخالص داخلی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ در سه‌ماهه اول سال ۱۳۹۹ به رقم ۱۶۵۶ هزار میلیارد ریال با نفت و ۱۴۴۵ هزار میلیارد ریال بدون احتساب نفت رسیده است. این مرکز در تازه‌ترین گزارش خود تصویری از وضعیت تغییرات و تحولات تولید ناخالص داخلی در بهار ۱۳۹۹ ارائه داده است. نتایج داده‌های آماری نشان می‌دهد در سه‌ماهه بهار امسال محصول ناخالص داخلی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ در سه‌ماهه اول سال ۱۳۹۹ به رقم ۱۶۵۶ هزار میلیارد ریال با نفت و ۱۴۴۵ هزار میلیارد ریال بدون احتساب نفت رسیده است. درحالی‌که رقم مذکور در فصل مشابه سال قبل با نفت ۱۷۱۶ هزار میلیارد ریال و بدون نفت ۱۴۷۱ هزار میلیارد ریال بوده که نشان از رشد منفی ۳،۵درصدی محصول ناخالص داخلی با نفت و منفی ۱،۷درصدی محصول ناخالص داخلی بدون نفت در فصل بهار سال ۱۳۹۹ نسبت به فصل مشابه سال قبل دارد. همچنین نتایج مذکور حاکی از آن است که در فصل بهار ۱۳۹۹ رشته فعالیت‌های گروه کشاورزی رشد یک‌دهم‌درصدی، گروه صنایع و معادن رشد منفی ۴،۴درصدی و گروه خدمات نیز رشد منفی ۳،۵درصدی را نسبت به فصل بهار سال ۱۳۹۸ داشته‌اند.

رشد محصول ناخالص داخلی و ارزش‌افزوده رشته فعالیت‌های عمده اقتصادی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ (درصد)

شرح	سه‌ماهه اول ۹۸	شش‌ماهه اول ۹۸	۹ ماهه اول ۹۸	سال ۹۸	سه‌ماهه اول ۹۹
گروه کشاورزی	۴،۷	۵،۸	۳،۱	۲،۸	۰،۱
گروه صنایع و معادن	-۲۰،۳	-۲۱،۲	-۱۵،۷	-۱۴،۷	-۴،۴
گروه صنایع و معادن بدون نفت	-۱،۳	-۰،۴	۲	۰،۷	۱
استخراج نفت و گاز طبیعی	-۴۱،۳	-۴۴،۱	-۳۷،۱	-۳۵	-۱۴،۳
سایر معادن	-۳،۹	-۳،۶	-۲،۷	-۲،۱	۰،۹
صنعت	-۵،۵	-۴،۶	-۳،۳	-۱،۸	-۰،۴
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	۱،۹	۲،۸	۸،۳	۲،۶	۴،۹
ساختمان	۸،۸	۹،۲	۱۰	۶،۲	-۲
گروه خدمات	-۰،۱	-۰،۳	-۰،۲	-۰،۷	-۳،۵
عمده و خرده فروشی، هتل و رستوران	-۷،۱	-۶	-۴،۸	-۴،۵	-۶،۷
حمل‌ونقل، انبارداری و ارتباطات	۱،۹	۱	۱،۷	۰،۸	-۳
واسطه‌گری‌های مالی	۰،۸	۰،۹	۵	۰،۹	۱۰،۳
مستغلات، کرایه و خدمات کسب‌وکار	۵،۸	۵،۲	۳،۲	۳،۸	-۶،۱
امور عمومی، آموزش، بهداشت و مددکاری	-۲،۲	-۲،۱	-۲،۵	-۳،۲	۱،۲
سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی	-۰،۲	-۴،۲	-۳،۷	-۵،۸	-۶۳
محصول ناخالص داخلی (به قیمت بازار)	-۹،۹	-۱۰	-۷،۱	-۶،۹	-۳،۵
محصول ناخالص داخلی بدون نفت (به قیمت بازار)	-۱	-۰،۶	۰،۲	۰،۵	-۱،۷

تفاوت آماری به اندازه تولید ناخالص داخلی تاجیکستان

بر اساس نظر مرکز آمارهای ایران اگرچه بخش کشاورزی در شرایط کرونا منفی نشده است اما دیگر بخش‌های اقتصادی در سه‌ماهه ابتدای امسال رشد منفی را تجربه کرده‌اند. آیا این آمارها به واقعیت نزدیک است؟ اسفندیار جهانگرد عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی در گفت‌وگو با «شرق» در پاسخ به این پرسش بیان می‌کند: با کل نظام اطلاعات آمار کشور مسئله دارم. اولا تفاوت بین اعداد اعلام‌شده توسط دو نهاد بانک مرکزی و مرکز آمار ایران بسیار فاحش است. آمارهای این دو نهاد هم در برآورد میزان ریالی تولید و هم در بحث نرخ رشد و هم در ترکیب ارائه نرخ رشد با یکدیگر فرق دارند. او در تشریح سخن خود می‌گوید: تفاوت بین سطح تولید ناخالص داخلی بانک مرکزی با مرکز آمار ایران در سال ۹۸ معادل تولید ناخالص داخلی کشور تاجیکستان است. مفهومش این است که برخی از این نهادها، تاجیکستان را جزء اقتصاد ایران حساب نمی‌کنند و برخی از آنها حساب می‌کنند. این عضو هیئت علمی دانشگاه علامه اضافه می‌کند: یک مثال ملموس‌تر می‌زنم. تفاوت بین تولید ناخالص داخلی مرکز آمار ایران با بانک مرکزی در سال ۹۸ معادل تولید ناخالص داخلی منطقه‌ای استان گلستان است. یعنی یکی از این مجموعه‌ها استان گلستان را جزء اقتصاد ایران می‌داند و آن یکی نمی‌داند. او یادآور می‌شود: در چنین شرایطی ما با مبنای محاسبه تولید می‌خواهیم رشد را هم حساب کنیم. با توجه به اختلاف بالای آماری بین این دو نهاد قطعا محاسبه بحث رشد هم دچار خدشه می‌شود. این دو مجموعه اختلاف‌نظری در ترکیب بخش‌ها دارند. یکی می‌گوید اقتصاد کشور ما صنعتی است و یکی می‌گوید کشاورزی است. یکی می‌گوید در سال ۹۸ سرمایه‌گذاری در ساختمان مثبت بوده و دیگری می‌گوید منفی بوده است. حالا من چقدر می‌توانم به این آمار اعتماد کنم؟ خدا می‌داند. ما می‌خواهیم با این تناقض آماری، منابع تخصیص بدهیم و برنامه‌ریزی کنیم.

رشد منفی قابل پیش‌بینی بود

جهانگرد درباره نزدیک‌بودن آمارهای ارائه‌شده مرکز آمار به واقعیت عنوان می‌کند: در بخش صنعتی به دلیل کرونا، رشد منفی داشتیم. در بخش ساختمان و نفت هم به دلیل تحریم رشد منفی به وجود آمد. در بحث خدمات به‌خصوص در بخش گردشگری و حمل‌ونقل به دلیل قرنطینه ابتدای سال رشد منفی را پیش‌بینی می‌کردیم. حالا اینکه این رشد چقدر است و چقدر منفی است، بحث دیگری است. او ادامه می‌دهد: کشاورزی یک مقدار تحت تأثیر قرار نگرفته است؛ البته عدد رشد آن نمی‌دانم قابل اتکاست یا نه. اما این بخش تحت تأثیر تحریم نیست و ارزبری کمتر از بقیه بخش‌های اقتصادی است. به گفته این عضو هیئت علمی دانشگاه علامه در کل به دلیل شرایط تحریم و کرونا و مشکلات ساختاری که در اقتصاد ایران هست، خیلی مسئله داریم. او می‌گوید: رشد منفی برای اقتصاد ایران قابل پیش‌بینی بود. به خاطر آن قرنطینه‌هایی که در ابتدای سال تا اواخر اردیبهشت در همه کشور و کسب‌وکارها بود و برخی فعالیت‌ها کلا تعطیل شدند و مثلا توریسم، هتل‌ها و بخش حمل‌ونقل که نمی‌توانستند جابه‌جا شوند، دچار مشکل شدند. در نتیجه بخش خدمات قابل پیش‌بینی بود که منفی شود. جهانگرد می‌گوید: منفی‌بودن بخش خدمات خیلی روی تولید ناخالص داخلی اثر می‌گذارد. بخش خدمات حدود ۵۰ تا ۶۰ درصد اقتصاد ایران را شامل می‌شود و این رشد منفی خیلی روی اقتصاد ایران اثر می‌گذارد. او البته یادآور می‌شود: بر اساس بحث مبنایی که مطرح کردم و مشکلاتی که داریم، با دو نهادی که تولید آمار می‌کنند، مشکل داریم و نمی‌دانیم چقدر می‌توانیم به اطلاعات آنها اتکا کنیم. وقتی سراغ آمارهای دو نهاد می‌رویم، ناخودآگاه دچار مشکل می‌شویم. می‌گوییم نمی‌توانیم به آمارها اعتماد کنیم و این برای ما مسئله است.

رشدی در کار نیست

این عضو هیئت علمی دانشگاه علامه درباره پیش‌بینی شرایط آینده می‌گوید: شرایط آتی به خیلی چیزها بستگی دارد. یکی انتخابات آمریکا و ایران است. معمولا وقتی کشور می‌خواهد انتخابات برگزار کند، تلاطم سیاسی بالاست و این مسئله اثر سوء روی تولید می‌گذارد. او اضافه می‌کند: بحث تحریم‌ها به انتخابات آمریکا بستگی دارد. البته اگر تحریم‌ها هم رفع بشود تا بیاید سیستم جهانی با کشور ما همخوان شود، زمان می‌برد و نمی‌تواند روی رشد مثبت امسال تأثیر بگذارد. جهانگرد یادآور می‌شود: مشکلات ساختاری بسیار بزرگی در کشور برای رشد داریم. حجم پول در اقتصاد افزایش می‌یابد و تخصیص این حجم پول از مبنا مشکل دارد. زیرا فعالیت‌هایی که دارای بازدهی بالا هستند، خیلی دسترسی به این منابع ندارند. او ادامه می‌دهد: درست است یک‌سری کارهایی انجام شده تا حجم نقدینگی افزایش پیدا نکند اما حجم نقدینگی بر اساس اعلام بانک مرکزی که تورم ۲۲درصدی را پیش‌بینی می‌کند -اگر خیلی خوش‌بینانه نگاه کنیم- زیر ۳۰ درصد افزایش خواهد داشت. این افزایش حجم نقدینگی به دست من و شما نمی‌رسد بلکه به دست کسانی می‌رسد که قبلا می‌توانستند این منابع را بگیرند؛ بنابراین نقدینگی به‌وجودآمده باعث رشد نمی‌شود.

به‌جای تصویب قوانین مکرر لازم است فرایندها در صندوق‌های بازنشستگی بازبینی شود

تعیین ضوابط کلیدی توسط ذی‌نفعان دور و نزدیک

شرق: یکی از گرفتاری‌های امروز صندوق‌های بازنشستگی مجموعه قوانینی است که از سوی ذی‌نفعان دور و نزدیک نوشته شده است. به عقیده میکائیل عظیمی (مدیرعامل مؤسسه راهبردهای بازنشستگی صبا، وابسته به صندوق بازنشستگی کشوری) تعیین دستورالعمل‌ها و ضوابط صندوق‌های بازنشستگی را ناگزیر هستیم بر عهده کارشناسان بگذاریم؛ بنابراین کارشناسانی مسئول نوشتن ضوابط بسیار کلیدی می‌شوند که خودشان ذی‌نفع هستند، چه ذی‌نفع نزدیک و چه ذی‌نفع چند سال بعد و امکان دارد این آیین‌نامه‌ها به نفع گروهی تورش و اریب پیدا کند. این اتفاق بسیار شایعی است که باعث برهم‌خوردن نظم محاسبات در صندوق‌ها می‌شود. مجموع پیشنهادهایی که در سازمان تأمین اجتماعی هست یا آن دسته از پیشنهادها که مربوط به صندوق بازنشستگی، سازمان برنامه یا هیئت امناست، یک نقص جدی دارند؛ آن‌هم این است که بخش مهمی از جامعه، گویی در این پیشنهادها حضور ندارند. در واقع مطالبات بیمه‌ای بخشی از جامعه در این نسخه‌های اصلاحی لحاظ نشده و گویی صدای آنها به دوایر نرسیده است. از سوی دیگر این صندوق‌ها، شرکت‌های بزرگی را مدیریت می‌کنند و سهام‌دار هستند. تصمیم‌هایی که صندوق‌ها برای شرکت‌های صنعتی زیرمجموعه خود می‌گیرند باعث می‌شود آن صنعت به مسیری خاص هدایت شود. دست‌اندرکاران حوزه سرمایه‌گذاری یا کارشناسان در جریان تصمیم‌هایی قرار می‌گیرند که تحولات عمده‌ای را رقم می‌زند یا از زاویه‌ای دیگر دسترسی به اطلاعات شرکت‌ها پیش از اعلام عمومی، می‌تواند برای عده‌ای نفع ایجاد کند.

◄ صندوق‌های بازنشستگی امروز به‌دلیل قوانین متعدد تحمیلی که یا از سوی دولت یا از سوی مجلس بر دوش آنها گذاشته شده، به‌تدریج از نظام اکچوئری فاصله گرفته و ناگزیر به اجرای ماده‌های اضافه‌شده با وجود ایجاد زیان شده‌اند. در تدوین این قوانین چقدر تعارض منافع نقش داشته؟ آیا می‌توان گفت تعارضات منافع سبب قوانین تحمیلی به صندوق‌ها شده است؟

در نهادهای عمومی دو مثال را می‌توان در حوزه صندوق‌های بازنشستگی زد. وقتی مقررات و آیین‌نامه‌های حوزه بازنشستگی صندوق نوشته می‌شود، باید ضرایبی بسیار کلیدی تعریف شود؛ مثل شرایط احراز بازنشستگی، نرخ‌های حق کسر بیمه، شرایط تخفیف‌ها و ارفاق‌ها یا رویه‌های دریافت اطلاعات مربوط به سوابق شغلی و... .

تعیین این دستورالعمل‌ها و ضوابط را ناگزیر هستیم بر عهده کارشناسان بگذریم؛ بنابراین کارشناسانی مسئول نوشتن ضوابط بسیار کلیدی می‌شوند که خودشان ذی‌نفع هستند. چه ذی‌نفع نزدیک و چه ذی‌نفع چند سال بعد و امکان دارد این آیین‌نامه‌ها به نفع گروهی تورش و اریب پیدا کند. این اتفاق بسیار شایعی است که من تجربه‌های بسیار روشنی از آن را دارم.

کارشناسان وقتی پیش‌نویس ضوابط و دستورالعمل‌ها را می‌نوشتند می‌دیدیم که به‌گونه‌ای ضوابط را می‌چینند که خودشان متضرر نشوند. در نمونه‌ای دیگر ادبیاتی که زیر عنوان کلی اصلاحات بازنشستگی در کشور مطرح شده، مجموع پیشنهادهایی که در سازمان تأمین اجتماعی هست یا آن دسته از پیشنهادها که مربوط به صندوق بازنشستگی، سازمان برنامه یا هیئت امناست، یک نقص جدی دارند؛ آن هم این است که بخش مهمی از جامعه، گویی در این پیشنهادها حضور ندارند. در واقع مطالبات بیمه‌ای بخشی از جامعه در این نسخه‌های اصلاحی لحاظ نشده و گویی صدای آنها به دوایر نرسیده است. به‌طور مشخص، کمتر نسخه‌ای هست که به لزوم گسترش پوشش به بخش غیررسمی توجه داشته باشد. یکی از تحلیل‌هایی که می‌توان برای بروز این اتفاق ارائه داد، این است که پیشنهادکنندگان این اصلاحات خودشان شاغل بخش غیررسمی نیستند و وقتی جلسه می‌گذارند و کارگروه تشکیل می‌دهند، تنها منافع و خواست‌های بخش رسمی را لحاظ می‌کنند. به‌این‌ترتیب مطالبات بیمه اجتماعی شاغلان غیررسمی در کارگروه‌ها و کمیته‌ها مطرح نمی‌شود، به این دلیل که نویسندگان نسخه‌های اصلاحی کسانی هستند که ذی‌نفع آن نسخه‌ها هستند. در مثال دوم می‌توان به حوزه سرمایه‌گذاری صندوق‌های بازنشستگی اشاره کرد؛ این صندوق‌ها، شرکت‌های بزرگی را مدیریت می‌کنند و سهام‌دار هستند. تصمیم‌هایی که صندوق‌ها برای شرکت‌های صنعتی زیرمجموعه خود می‌گیرند باعث می‌شود آن صنعت به مسیری خاص هدایت شود. دست‌اندرکاران حوزه سرمایه‌گذاری یا کارشناسان در جریان تصمیم‌هایی قرار می‌گیرند که تحولات عمده‌ای را رقم می‌زند یا از زاویه‌ای دیگر دسترسی به اطلاعات شرکت‌ها پیش از اعلام عمومی، می‌تواند برای عده‌ای نفع ایجاد کند؛ برای نمونه در یک شرکت پتروشیمی قبل از اینکه صورت‌های مالی به مجمع برود، کارشناسان در جریان پیش‌نویس صورت‌جلسه هستند؛ بنابراین پیش از آنکه وضعیت یک شرکت و صورت‌های مالی آن اعلام عمومی شود، این کارشناسان از آن اطلاع دارند و می‌توانند در فرصت موجود به نفع خود اقداماتی انجام دهند.برای مثال وقتی شرکتی قرار است افزایش سرمایه داشته باشد، پیش از آنکه این افزایش سرمایه علنی شود، کارشناسان چند هفته زودتر از آن مطلع می‌شوند و در این فاصله می‌توانند به نفع خود اقداماتی انجام دهند. این اتفاق ناشی از فساد افراد نیست. این یک اقتضا در یک سیستم دارای اشکال است که برای عده‌ای خاص، امتیازات ویژه ایجاد می‌کند.

◄ این سیستم چگونه می‌تواند اصلاح شود؟ آیا فقط در سیستم اداری ایران این ایرادها وجود دارد؟ کشورهای دیگر چه نسخه‌ای برای حل این مشکل دارند؟

کشورهای دیگر راه‌حل‌های مؤثری را تجربه کرده‌اند. به‌طور مشخص اتحادیه بین‌المللی تأمین اجتماعی دستورالعمل‌هایی برای اداره صندوق‌ها دارد. در این دستورالعمل‌ها تأکید شده که مدیران تعارض منافع خود را افشا کنند و تضمین‌هایی را برای عدم بروز این تعارض‌ها ارائه دهند. باز هم تأکید می‌کنم وقتی ما درباره تعارض منافع صحبت می‌کنیم، منظورمان فساد نیست بلکه نقصان‌هایی در سیستم‌های اداری است که ممکن است باعث بروز تعارضات و لحاظ منافع عده‌ای خاص شود. در واقع نظام اداری ما اقتضائاتی دارد که این اقتضائات ممکن است برای عده‌ای خاص، امتیازاتی را فراهم کند. در دنیا ضمانت‌هایی را از افراد اخذ می‌کنند که در صورت بروز این نفع، جرائمی بیش از نفع ایجادشده، برای فرد لحاظ می‌کنند. به‌این‌ترتیب برای افراد اصلا توجیه‌پذیر نخواهد بود که از موقعیت شغلی یا اطلاعات در اختیار گذاشته‌شده به نفع خود بهره ببرد.

برای شناسایی نفع ایجادشده هم می‌توان از علم روز کمک گرفت. امروز دنیای آی‌تی کار را راحت کرده است. از طریق سامانه‌ها می‌توان به‌راحتی افراد را رصد کرد؛ مثلا با درج کد ملی افراد می‌توان تمام قراردادها، سهام، معاملات و هر فعالیت اقتصادی آنها را رصد کرد.

◄ قانونی که برای مقابله با تعارض منافع از سوی دولت نوشته شده، مدت زیادی است در مجلس معلق نگه داشته شده است. آیا داشتن قوانین یا دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های سازمانی می‌تواند کمک‌کننده باشد؟

ما در کشور قانون کم نداریم. صرف نوشتن قانون نمی‌تواند راه‌حل این مشکل باشد. موضوع مهم‌تر از تصویب قانون، بحث ضمانت اجرای آن است. با فرض ثبات سایر شرایط، این قوانین می‌تواند شرایط را بهبود ببخشد اما در شرایط اقتصاد سیاسی ما که تعداد زیادی قوانین مختلف بدون اجرا وجود دارد، این قانون به‌تنهایی نمی‌تواند لزومی برای اجرا داشته باشد؛ مثلا قرار است سن بازنشستگی تغییر کند، فرایند آن تشکیل کمیته کارشناسی و تهیه گزارش برای نهادهای تصمیم‌گیر است. اگر این نویسندگان خودشان در آستانه بازنشستگی باشند، شانس اینکه این پیش‌نویس به سرانجام برسد، خیلی کم است؛ بنابراین ما باید فرایندها را بازبینی کنیم. در واقع به‌جای قوانین باید به فرایندها فکر کنیم و آنها را در ادبیات شفافیت قرار دهیم.

یکی از مشکلات قوانین ما نداشتن ضمانت اجرای مؤثر است. برای افرادی که از قوانین تخطی می‌کنند، هیچ جریمه‌ای در نظر گرفته نشده است؛ بنابراین افراد به تنها چیزی که فکر نمی‌کنند، اجرای قوانین است. بر این اساس لازم است اگر مجلس قانونی را به تصویب می‌رساند، حتما به موضوع ضمانت‌های اجرا نیز بپردازد.

بازتاب

واکنش فرابورس به یک گزارش

● فرابورس در واکنش به گزارش «شرق» با عنوان «متهم VIP» متنی را به روزنامه ارسال کرد. در متن ارسالی ازسوی این مجموعه آمده است: عطف به گزارش مندرج در آن روزنامه تحت عنوان «متهم VIP» به شماره ۳۸۰۵ در روز سه‌شنبه ۱۱ شهریورماه ۱۳۹۹ در صفحه اول تیتر یک و صفحه پنج، نظر به اینکه ادعاهای مطرح‌شده در این گزارش درباره فرابورس ایران خلاف واقع است، لطفا جوابیه زیر را با توجه به ماده ۲۳ قانون مطبوعات جهت تنویر افکار عمومی در همان صفحات و ستون‌های شماره بعدی درج فرمایید. با توجه به اظهارات و ادعاهای عنوان‌شده در این گزارش درخصوص فرابورس ایران به آگاهی می‌رساند مسئله حقوقی مدنظر گزارش یادشده مربوط به یکی از زیرمجموعه‌های یکی از شرکت‌های زیرمجموعه مؤسسه مالی و اعتباری پذیرفته‌شده در فرابورس ایران بوده و خود این شرکت در فرابورس ایران عرضه نشده است. ضمن آنکه مسئله مطرح‌شده حقوقی از چند سال گذشته وجود داشته و یک پرونده باز محسوب می‌شود که در حال پیگیری است. در همین زمینه فرابورس ایران نیز با دادگاه و قاضی این پرونده تعامل دارد و مدارکی را که ذی‌نفعان درخواست کرده‌اند، به دادگاه ارسال کرده است. لازم به تأکید است از رسانه‌های معتبر انتظار می‌رود پیش از درج این قبیل اخبار، اقدام به کسب اطلاعات دقیق و منطبق با واقعیات از منابع موثق نمایند؛ چراکه به نظر می‌رسد برخی موارد ارائه‌شده در این گزارش مبتنی‌بر کلی‌گویی و مطالب غیرفنی است که موضوع را از بعد انتقادی و اصلاحی که رسالت یک رسانه بی‌طرف به شمار می‌رود، خارج کرده است.

خبر

تصرف اراضی روستای ابوالفضل اهواز از سال ۸۴ آغاز شد

● رئیس سازمان اموال و املاک بنیاد مستضعفان با اعلام اینکه تصرف اراضی زردشت روستای ابوالفضل اهواز از سال ۸۴ آغاز شد، گفت: قائل به تفکیک ساکنان ضعیف و زمین‌خواران در اراضی زردشت اهوازیم. به گزارش تسنیم، سیدصولت مرتضوی با تشریح حواشی روزهای اخیر درباره اراضی زردشت اهواز موسوم به روستای ابوالفضل اظهار کرد: بنیاد مستضعفان براساس مدارک ثبتی، مالک شش‌دانگ ۳۰۰ هکتار از زمین‌های منطقه زردشت اهواز است که در سنوات گذشته، یکی از شرکت‌های این بنیاد، در این اراضی فعالیت‌های کشاورزی انجام می‌داد که بعدتر با توجه به فرونشست آب‌های زیرزمینی در منطقه و توقف فعالیت‌های کشاورزی، این اراضی در اختیار سازمان اموال و املاک بنیاد مستضعفان قرار گرفت.

او درباره سابقه سکونت برخی افراد در این اراضی گفت: نخستین‌بار در سال ۸۴، برخی به بهانه‌های مختلف، تصرفاتی در این اراضی انجام دادند و بنیاد مستضعفان نیز برای حراست از زمین‌های در اختیارش، از بدو امر پیگیری‌های لازم را انجام داد تا اینکه در سال‌های ۹۵ و ۹۶، تعداد متصرفان به حدود ۱۶ خانوار رسید؛ در سال ۹۶ نیز مجددا تصرفات گسترده‌تر شد و اوج گرفت و طبیعتا، مسئولان استانی، در مراجع صالحه طرح دعوا کردند. مرتضوی اضافه کرد: در هفته‌های اخیر من از سوی رئیس بنیاد مستضعفان با اختیار تام به استان خوزستان سفر کردم و در جلسه با استاندار و مسئولان استانی، موضوع در دست بررسی قرار گرفت. در این جلسات، مسئولان استان، روی دو موضوع اتفاق نظر داشتند؛ نخست اینکه این تصرفات به بستری برای گسترش حاشیه‌نشینی در اهواز تبدیل شده و نکته دوم زمین‌خواری‌هایی است که اتفاق افتاده و بر همین اساس باید به‌صورت جدی با این دو موضوع برخورد شود. رئیس سازمان اموال و املاک بنیاد مستضعفان با تأکید بر اینکه این بنیاد در مواجهه با این موضوع، قائل به تفکیک مردم مستضعف از زمین‌خواران است خاطرنشان کرد: نکته قابل‌توجه دیگر آن است که بنیاد مستضعفان از حدود شش ماه قبل، این اراضی را برای طرح اقدام ملی مسکن به دولت معرفی کرده بود تا این اراضی برای این طرح در اختیار دولت قرار گیرد.

برق منطقه‌ای فارس

فراخوان شناسایی پیمانکار

شناسه آگهی: ۹۷۰۵۱۵

نوبت اول

شرکت برق منطقه‌ای فارس در نظر دارد نسبت به شناسایی پیمانکاران واجد شرایط جهت انجام پروژه های ذیل اقدام نماید:

۱- نصب رک مخابراتی و پیچ پنل فیبرنوری

۲- کابل کشی برق DC و AC و شبکه و پچکورد

۳- نصب و راه اندازی شارژر ۴۸ ولت

۴- نصب و راه اندازی تجهیزات مخابراتی PDH و SDH و WDM و CISCO

بر این اساس از کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی دارای سوابق کار مرتبط و علاقه‌مند به همکاری با طرح فیبرنوری برق فارس دعوت می‌شود رزومه کاری خود را به آدرس ایمیل gorrginm@Frec.co.ir ارسال نمایند.

در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر با شماره ۳۲۱۴۲۷۶-۰۷۱ تماس گرفته شود

تاریخ چاپ آگهی نوبت اول ۹۹/۶/۱۳ و تاریخ چاپ آگهی نوبت دوم ۹۹/۶/۱۵

شرکت برق منطقه‌ای فارس